

A tanács javasolja a közgyűlésnek, mondja ki, hogy a kívánt területeket a mérnöki hivatal vázlatai szerint átengedi az iskolák céljaira. Gyakorlati gazdasági telep céljaira Alsótanyán 20, Szatymazon 19 holdnyi terület átengedését kívánja a miniszter. A rendező pályaudvarnál öt hold földet konyhakertnek. A város ezeket a területeket örök tulajdonul engedi át a kincstárnak. A város egyes módosításokkal kész megadni a miniszter által kívánt hozzájárulást. Az építkezés költségeihez nyolcvanezer koronával járul a város, ebből azonban az iskola felszerelési költségeiből, amelyet az állam fedez, huszezer korona megtérül.

A bizottsági tagok a javaslatra nem tettek észrevételt, mire az elnök, — tekintettel arra, hogy ingatlan átengedéséről van szó — névszerinti szavazást rendelt el. A közgyűlésen harminchat városatya volt jelen, mindnyájan a tanács javaslata mellett foglaltak állást.

A közgyűlés ezzel véget ért.

Az albánok közt.

1916. június 1.

(A *Delmagyarország* hadbavonaltól.) A gránicra kerültem ismét; naponta hegyen-völgyön barangolok néhány emberrel és rajzolgom a papírosra a fontosabb pontokat, helyiségeket, utat és vizvonalat. Bőséges alkalmam nyílik megismerkedni az albánokkal, a szokásaikkal, amikről kár volna meg nem emlékezniem.

Errefelé részben katolikus és részben mohamedán albánok laknak. Az utóbbiakat inkább arnautának hívják. Sokhol se található olyan község, amelyben a házak egymás mellett utcamódon sorakoznának. Egyes házcsoportok itt-ott még képződtek, de rendes falu képét egy se nyújtja. Az ilyen házcsoportokban legtöbbször egy törzshöz tartozók laknak. A házak inkább gallyal, vagy szénával fedett fakalibának nevezhetők, amelyekben több ágra szakadó család húzódik meg. Rendszerint az a szokás, hogy az apával él a fiú, az unoka és a főbbi leszármazott. Nősülés esetén a fiú nem válik ki, hanem a nőt a házhoz hozza, ahol az asszonyoknak, ha a hely megengedi, külön lakosztályuk van. A nők lakosztályába idegen nem teheti be a lábát. Érdekes, hogy a katolikus albánnak a felesége még ismerős mohamedán albán előtt se mutatkozhatik, mert utóbbinál is ez a tilalom uralkodik. Más idegen elől azonban, ha a házigazdának az illető megnyerte a rokonszenvét, nincs mindig elzárva.

Nagy gazdagságra vall, ha valakinek közönséges, nyers palával fedett kőháza, vagy ahogy itt nevezik, kulája van. Ilyen helyre én is nagyobb bátorsággal térek be előzetes értesítés mellett, mert tudom, hogy valami kis harapnivalóhoz hozzájuthatok. Az előzetes értesítés, ami rendes körülmények közt az odaváló muftár (bíró) útján történik, azért szükséges, hogy az asszonyok elrejtőzködhessenek.

Térjünk be például Zecsir Szadiko ku-

lájába, amely, mint mindegyik, emeletes. A földszinten találjuk az istállót. Innen haladunk teljes sötétségben falépcsőn fel a második emeletre, ahol már némi világosság dereng. De hol hagytuk el az első emeletet? Ha a lépcsőn járó menetközben a nagy sötétségben figyelmesen jobbra tekint, a feljáró közepe táján ajtót vesz észre. Ez a nők lakosztályának bejárója. Benn koromsötét lehet, mert csak a második emeleten van néhány akkora ablak, hogy a fejünket kidughatjuk. A félreértés elkerülése végett meg kell azonban említenem, hogy a kula a mi tisztességes földszinti házainknál nem magasabb, noha már a második emeletről beszélünk. Itt tartózkodnak a férfiak és ide jutunk mi is vendégek, előbb persze a belsőbe. Butor egyáltalán nincs. Ahogy a belső szobába belépünk, szemben a falba épített szabad tűzhelyet látjuk. Oda felsepert üres szobaközépen vezet. Jobbra s balra közönséges szőnyeggel betakart és fával elkerített fekvőhelyek találhatók. A fal tövében párnák vannak. Még valami pódiumfélélt láthatunk. Ezen imádkozik a mohamedán.

Igen szívesen fogadnak bennünket, különösen engem, a kapitányt. Ugyanis minden tisztet kapitánynak neveznek. Készséggel adják, amijük van. Alig hogy leülünk, a gazda magasodorta kész cigarettával kínál meg.

— Falimnerst, — mondom neki.

Végtelenül boldog, hogy albánul köszönöm meg az udvariasságot. A cigarettához tartozik a tűzhelyről vett csipetűvel vagy kis tálca odatartott parázs is.

Mert részemről az élelem a fontos, ezután érdeklődöm. Kapok tejet, tojást és néha tyukot is. Mindezt kiegészíti a kukorica-málé, az ő kenyereik, amit ugyan nem kértem, de mégis hozzák.

A szakácsom hamarosan elkészíti a vacsorát és késsel-villával a sajkából jóízűen elfogyasztom. Minden mozdulatomat megbámulják illő tisztelettel tett észrevétel kíséretében. Most meg ők látnak az evéshez. Előbb valamennyi megmossa a kezét, az arcát és a derékről leszedett törülközőbe törülköznek. A szoba közepére helyezik a lábatlan, arasznyi magas kerek asztalt. Körülülük törökösen. Az asztalra kerül egy nagy tál felforralt édes tej és melléje a kukorica-málé. Ritkább eset, mikor ezt az állandó menüt egyéb is kibővíti, ami nem lehet más, mint turó, vagy sajt.

A tejet kerek fakannálal fogyasztják. Más evésszükséglet nincs. A málét tördelve osztják szét. Evés után következik a számosás, aztán a dohányzás. Késő estig elbeszélgetnek. Éjjel senki a házból ki nem mozdul. Az épületen lörések vannak az esetleges védelmezés céljaira. Még az illemhely is az emeleten van.

Ilyen helyeken rejtőzött el sok fogságba esett magyar és menekült meg a szerbek fejvesztett visszavonulása közben. Ebből az időből származik ez az irás is, amit közlök:

K . . . 1915. nov. 25.

Bizonyítvány.

Bizonyítom, hogy Moharein Szoliman nevű török vallása, de híven követi a mi jó szeretett királyunk rendeletét.

Felkérem minden vele találkozó hazámfiát, hogy úgy kímélje meg minden bántás-

tól, mint saját édes apját. Ha a jó Isten úgy akarja mint mi, úgy én megszabadulok és ezt ő neki köszönhetem. Még a török uralom alatt őrmester volt a hadseregben. Tehát felkérem minden velem érző hazámfiát, hogy meg ne mérje sérteni. Csak kériék és mindenben segédkezni fog.

Nagy János

6. R. gy. d. ez. tizedes.

Vedd tudomásul Nagy János, ha élve hazakerültél, hogy Moharemnak bántódása nem esett.

Homo.

A Briand-kormány meg-ingása.

— A francia kamara titkos ülésének előzményei. —

Genf, június 16. A francia parlamenti körök hangulatára jellemző a *Homme Enchaîné* című lapnak az a tudósítása, amely a kamara keddi üléséről szól, melyen tudvalevően Albert Favre radikális képviselő javaslatára elhatározták, hogy a kamara június 16-án titkos ülést tart. Az érdekes tudósítás a következőket mondja:

Albert Favre tudvalevően Verdun környékének ki nem elégitő védelme dolgában interpellált, valamint azt a kérdést vetette föl, hogy ki viseli az elkövetett hibákért a felelősséget? Az interpelláció szövege rövid és világos. Briand már egy hónap óta mindig talált rá módot, hogy kibújjon ez elől az interpelláció elől.

Briand nagyon halkán, szerényen és behízelgő módon adta meg az interpellációra a választ. Szónoklata nélkülözött minden fényt és maga a szónok is mintha erősen megöregedett volna. Meghallgatták, azonban senki sem sietett a támogatására. Jeges némaság környékezte. A miniszterelnök azt mondta, hogy a hadügyi bizottságnak már megadták a felvilágosítást és meg fogják adni a kamarának is, csak meg kell várni ennek az idejét. Briand olyannak látszott, mintha bírái előtt a vádlottak padján lett volna.

Favre rögtön válaszolt a miniszternek. Beszéde rövid, világos, energikus és mozgálmás volt. Mérsékelt hangot használt és a kamara mindenfelől közbekiáltásokkal bátorította.

Briandnak válaszolnia kellett. Ujra fölment a tribünre és nagy zavarban kezdte meg beszédét. Ugy látszott, hogy ingadozott alatta a talaj.

— Mindenről felvilágosítást fogok adni, szólott, az általános politikáról, a külügyi politikáról és a hadvezetésről is.

Nagy mozgás támadt és ironikus közbekiáltások harsantak feléje:

— De mikor?

— Június 16-án — válaszolta a miniszterelnök.

— Eltagadom, — jegyezte meg Favre.

Alkalmi könyvvásár Várnay L. könyvkereskedésében, Szegeden.

Az irodalom legnagyobb kincsei rendkívül leszállított áron szerezhetők be

1916. június 20-ig.